

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCLXXII. ad annum DCCCCIX.

Parisiis, 1644

Concilivm Metense In Regno Lotharii A Belgicae Primae episcopis sub Arnulpho rege celebratum Kalendis Maii, anno Christi, vt coniectura est, DCCCXXCVIII. Stephani papae V. anno III. Odonis regis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15967

gis Arnulphi electionem huic Synodo congregandæ occasionem aliquam præbuisse. De Luitberto archiepiscopo qui Concilio præfuit, de eiusque rebus præclare gestis, plurima scribit Serarius libro quarto historiæ Moguntinæ.

1^a CONCILIVM METENSE
IN REGNO LOTHARII A BELGICÆ PRIMÆ
episcopis sub Arnulpho rege celebratum Kalendis
Maii, anno Christi, vt coniectura est, DCCCXXCVIII.
Stephani papæ V. anno III. Odonis regis primo.

TITVLI CANONVM.

I. <i>Quod pax a Paganis, & contumacibus Christianis per emendationem morum a Deo imploranda sit.</i>	<i>smo suscipiunt.</i>
II. <i>Vt decimas ecclesia solus sacerdos accipiat: vt nullam illarum partem laici seniores usurpent.</i>	VII. <i>Vt nemo cum Iudæis edat, aut bibat.</i>
III. <i>Vt vnus presbyter vnam solummodo habeat ecclesiam.</i>	VIII. <i>Vt Misse in locis non consecratis non fiant: & basilica a chorepiscopis consecrata ab episcopis consecrentur.</i>
IV. <i>Vt de manso ecclesie nullus census exigatur: & ne pro sepultura precium detur.</i>	IX. <i>De duabus sanctimonialibus obfacinus in ergastulum retrusis: & de diacono sacrilegium confesso.</i>
V. <i>Vt nullam in domo sua feminam habeant sacerdotes.</i>	X. <i>Excommunicati qui Folcardum presbyterum euirarant.</i>
VI. <i>Vt presbyteri libros & vestimenta sacerdotalia ostendant episcopo, & chrisma sub sera custodiant: clerici armis, aut laicorum indumentis non vtantur: & de iis qui infantes in bap-</i>	XI. <i>Excommunicati prouincia vastatores: item Theodricus & Lambertus.</i>
	XII. <i>Excommunicati qui communionem habebant cum excommunicatis.</i>
	XIII. <i>Preces cum triduo ieiunio indictæ pro rege.</i>

PRÆFATIO.

ANNO ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi DCCCXXCVIII. regni domini Arnulphi gloriosissimi regis primo, die Kalendarum Maiarum acta est Synodus in suburbio Metensis ciuitatis, in ecclesia sancti Arnulphi, ab archiepiscopo venerabili Ratbodo Treurenfi, & a Rotberto prædictæ ciuitatis præfule. Dado quoque Viridunensis ecclesiæ reuerentissimus episcopus, & Arnoldus Tullensium episcopus, & Stephanus vene-

ANNO
CHRISTI
888.

rabilis abbas, & multifacerdotes, cum comitibus, & pluribus nobilibus, & Deum timentibus viris adfuerunt. Vbi pari voto, parique consensu, pro vera caritate & tranquillitate sanctæ Dei ecclesiæ, quam redemit Christus sanguine suo, sibi inuicem occurrentes, hæc in commune præfules locuti sunt.

CANONES.

I.

Episcopi, & presbyteri, & fideles laici, qui ante nos fuerunt iuxta sacram Canonum auctoritatem, sæpius in Christi nomine conuenientes, iustitiam Dei statuerunt, & idcirco pacem suis diebus habuerunt, iuxta illud quod scriptum est: *Pax multa diligentibus legem tuam, Domine, & hominibus bonæ voluntatis.* Nos autem, qui tanto tempore transacto comprouincialem Synodum non habuimus, & inuicem quærere misericordiam Dei negleximus, videmus in nobis completum esse, quod per prophetam Dominus dicit: *Terram vestram in conspectu vestro alieni deuorant, & erit in vastitate hostili.* Ergo qualiter a Northmannis hæc omnia in nobis completa sint nemo dubitat. quomodo etiam a peruersis Christianis vndique atteramur, omnes in commune sentimus, sicut scriptum est: *Populum tuum, Domine, humiliauerunt, & hereditatem tuam vexauerunt.* Quærenda est igitur pietas Christi, qua Pagani arceantur, & statuenda est lex Dei, qua crudelissimi nostræ gentis homines a vastatione pauperum repellantur. Idcirco quidquid in nobis prauæ voluntatis est abiiciamus, & de Paganis Christo auxiliante pacem ob-

tinere valebimus. Auctoritatem sanctorum patrum contumacibus nostris imponamus, & velint nolint, pro timore etiam gloriosissimi nostri senioris Arnulphi regis, ad satisfactionem venire faciemus. Et sic iustitiam Dei statuendo, poterimus eius misericordiam inuenire, quem nos cognoscimus prauis actibus grauiter offendisse.

ANNO
CHRISTI
888.

II.

Malach. 3.

Dominus loquitur per prophetam dicens: *Afferte omnem decimam in horreis meis, & probate me in hoc, dicit Dominus, si non aperuero vobis cataractas cæli, & dedero vobis fructus vsque ad abundantiam.* Scimus enim, quoniam peccatis exigentibus clauditur cælum, & fit nostris diebus sæpissime fames. Ideo statuimus, vt deinceps nemo seniorum de ecclesia sua accipiat de decimis aliquam portionem, sed solummodo sacerdos qui eo loco seruit, vbi antiquitus decimæ fuerant consecratæ, ipse eas cum integritate accipiat in sui sustentationem, & ad luminaria concinnanda, & basilicæ ædificia, vestimenta quoque sacerdotalia, & cetera utensilia suo ministerio congrua obtinenda. Hæc omnia episcopi de suis ecclesiis, & ceteri attendere decreuerunt.

III.

Vnusquisque presbyter vnâ solummodo habeat ecclesiam: nisi forte antiquitus habuerit capellam, vel membrum aliquod adiacens sibi, quod non expedit separari. Est enim multum laudabile coram Deo & hominibus, si vnus presbyter vnâ ecclesiam salubriter prouiderit, & vtiliter rexit.

quoniam

quoniam non est nobis cura animarum adhibenda pro temporali commoditate : sed cunctis sacerdotibus est optandum , vt cum suis ouibus a Christo recipiant pascua vitæ æternæ.

I V.

De vno manso , & de terris pro sepultura datis , & pro quatuor mancipiis , vel eorum procreatione , nullus census deinceps exigatur : & pro sepultura nullum precium detur.

V.

Sacerdotes , qui vice Mosis iram Domini super Exod. 32. populum sæuientem precibus suis debent mitigare , attendentes etiam ne illud fiat quod scriptum est : *Maxima ruina populi in culpa sacerdotum fuit*, 3. Esdra 9. nequaquam in sua domo secum aliquam feminam habeant , nec matrem , nec sororem : sed auferentes omnem occasionem satanæ , angelicam vitam ducant , & Domino Deo casto corpore & mundo corde finetenus seruiant. Nam licet hoc sacris literis crebrius inhibutum esse videatur , tamen quia hoc nefas in quibusdam oriri videbatur , idcirco communi decreto statutum est , & hoc interdictum a sancta Synodo nimium laudatum est.

VI.

Cuncti presbyteri vt libros & sacerdotalia vestimenta suo episcopo in proxima Synodo ostendant , & vt chrisma suum sub sigillo & sera semper custodiant , a prædictis episcopis expresse commendatum est. Et vt nemo clericorum arma portet , vel indumenta laicalia induat , id est cottos vel mantellos sine cappa non portet , & laici cappas non por-

tent. Et nullus alteri suscipiat a fonte infantem, nisi qui apprime signaculum, id est abrenuntiationem diaboli, & professionem catholicæ fidei tenuerit: & infantem nequaquam duo vel plures, sed vnus a fonte baptismatis suscipiat. quia in huiusmodi secta diabolo datur locus, & tanti ministerii reuerentia vilescit. Nam vnus Deus, vnum baptismum, vnus, qui a fonte suscipit, debet esse pater vel mater infantis. Hæc omnia generaliter interdicta sunt, quia & grandis leuitas erat, & grauitas vel religio clericalis nimis in talibus vilis efficiebatur.

VII.

Guntbertus Metensis ecclesiæ primicerius obtulit libellum proclamationis super Iudæos qui habitant Metis. Quapropter interdictum est, iuxta capitula sanctorum patrum, vt nemo Christianorum cum eis manducet & bibat, vel quidquid comedi aut potari potest a Iudæis accipiat. Nimis enim, iuxta quod ait Cæsarius Arelatensis ecclesiæ episcopus, indignum est atque sacrilegum, eorum cibos a Christianis sumi, cum ea, quibus nos fruimur, ab illis iudicentur immunda, ac sic inferiores incipiant esse Christiani quam Iudæi. Et omnes eorum conuiuas ipse, & sanctus Syagrius Æduorum episcopus, cum aliis multis, excommunicauerunt.

Concilium
Agathense
Can. 40.

Concilium
Matisco-
nense I.
Canon. 17.

VIII.

In locis vero non consecratis, id est in solaris, siue in cubiculis, propter infirmos vel longius iter, a quibusdam presbyteris sacrificium offerebatur: quod omnimodis interdictum est. Et vt ba-

ANNO
CHRISTI
888.

AN
CHR
88

ANNO
CHRISTI
888.

filicæ a chorepiscopis consecratæ ab episcopis consecrentur roboratum est : quia iuxta decreta Damasi papæ , Innocentii , & Leonis , vacuum est atque inane quidquid in summi sacerdotii episcopi egerunt ministerio : & quod ipsi iidem sint qui & presbyteri , sufficienter inuenitur.

Damasus
epist. 4.
Leo epist.
92.

IX.

Duæ sanctimoniales propter suum facinus de monasterio sancti Petri sine velamine erant eiectæ : sed iuxta sacros Canones sancta constituit Synodus , vt velamina illis redderentur , & intra monasterium in ergastulo ponerentur , paruo pane , & aqua breui , cum abundantia diuini verbi , vsque ad satisfactionem fruerentur. Quidam etiam diaconus , qui de sacrilegio confessus & conuictus fuit , pro misericordia in carcere poni iussus est , interdicto ministerio , & vt pro eo omnes generaliter orarent iniunctum est.

X.

Quædam femina , nomine Aua , cum sui fratris consilio & auxilio , qui vocatur Folcrius , & cum aliis consanguineis suis , suum maritum dimisit , & ad eum redire noluit. Vnde illorum sacerdos seruus Dei , vocabulo Folcardus , ad suam dominam & ad eius fratrem veniens , vt eos a tanto scelere traheret , confestim ab eodem & suis complicibus castratus est. Pro his omnibus ad Synodum vocati venire noluerunt : & idcirco ad satisfactionem excommunicati sunt.

XI.

Viri pestilentes vastabant miserabiliter istam
Concil. Tom. 24.

Ffff ij

Fol. 34.

prouinciam. Pro quo scelere ad Synodum vocati, (sicut scriptum est: *Eripite pauperem & egenum*) alii venerunt, alii venire noluerunt. Illi qui adfuerunt, Synodo satisfecerunt: ceteri autem canonice excommunicati sunt. Pari etiam tenore excommunicatus est quidam homo, vocabulo Theodricus, cum complicibus suis, quia quamdam viduam fugiendo prostratam super corpus sancti Euentii rapuit, & de monasterio traxit, & in vxorem sibi eam taliter sociauit. Quidam vir nomine Lantbertus interficiens consanguineum suum, & ducens eius vxorem nomine Vvaldradam, iurauit coram archiepiscopo, quod tale coniugium dimitteret, & iterum ei se sociauit, & adhuc eam habet: idcirco excommunicatus est.

XII.

Quæsitum est a sancta Synodo, quid de iis sacra fieri auctoritas iuberet, qui cum prædictis excommunicatis communionem habeant. Nam non tantum laici, verum etiam presbyteri in celebratione Missæ excommunicatos recipiunt: & quid de his, qui in eadem excommunicatione mortui fuerint. Verum ad hæc tanta auctoritas prolata est. Sanctus Petrus apostolus in ordinatione sancti Clementis ita plebes alloquitur: Si inimicus est alicui pro actibus suis, vos cum illo nolite amici esse: & prudenter obseruare debetis, auertere vos ab eo, cui ipsum sentitis aduersum: sed nec loqui his, quibus ipse non loquitur. Istius transgressores sanctus Petrus & omnis auctoritas excommunicat. Seruis autem, ac propriis libertis, siue benefi-

Clemens
epist. 1. ad
Iacobum.ANNO
CHRISTI
881.

ANNO
CHRISTI
888.

ciatis, venerabiles episcopi in communiōne dominorum absolutionem dederunt. Sanctus Leo papa de excommunicatis, & ita defunctis, taliter decreuit: Horum causa iudicio Dei est seruanda, in cuius manu fuit, vt talium obitus vsque ad communionis remedium differretur. Nos autem quibus viuentibus non communicauimus, mortuis communicare non possumus.

Epist. ad
Rusticum
Narbonensem cap. 7.

XIII.

Precando rogauerunt prædicti episcopi, orare pro domino rege Arnulpho, & triduanum in proximo celebrare ieiunium, vbi cum litanis & magna corporis afflictione precemur Deum, vt faciat nos conuerti ad se in toto corde & animo volenti, adaperiat cor nostrum in lege sua & in præceptis suis, & faciat pacem, & placeat Redemptori nostro eripere oppressos, reuocare in angustiis constitutos: & sic talia agendo mereamur obtinere hic indulgentiam, & in futuro pacem sine fine mansuram. Amen.

NOTA IACOBI SIRMONDI
SOCIETATIS IESV.

* *Concilium Metense.*] Irrepsit in contextum nota annorum Christi, & Arnulphi, quæ abest a vulgatis, nec constare de illa potest nisi ope veteris alicuius exemplaris. Si coniecturæ indulgendum est, possit fortasse Concilium hoc ad annum DCCCXCIII. non inepte referri, quo anno, vt auctor est Regino, Arnulphus in Lotharii regnum venit, & præcipuas eius vrbes lustrauit, post bella Northmannorum, quæ proximis duobus annis antecesserant.

NOTA SEVERINI BINII.

* *Concilium.*] Propter mendum actorum sciri nequit quoto anno Christi, quoque pontifice præcisè hæc Synodus congregata fuerit: quia tamen idem Ratbodus Treuerensis huic & præcedenti Moguntinæ interfuit, & propter Northmannorum incursiones tempore Arnulphi regis celebratam esse constat, ex cap. 1. & vltimo, nulla mihi

Ffff iij

ratio occurrit, ob quam ego hanc Synodum hactenus Moguntinæ statim postpositam, nunc ab ea distingerem.

CONSTITVTIO RICVLFI
SVESSIONVM EPISCOPI.

ANNO
CHRISTI
889.

Anno incarnationis dominicæ DCCCLXXXIX. indictione VII.

EGO Riculfo humilis Sueffionum episcopus, confideratis parœciæ diuinitus nobis commissæ necessitatibus, atque comministris nostris competenti habita ratione, inspirante pariter & opitulante Domino, quædam, quæ ad sacerdotum nostrorum commonitionem, vel vulgaris populi eruditionem pertinere videbantur, modeste & vtiliter pro viribus tractare disposui. Et quamuis totius Christianæ vitæ regula diuinæ scripturæ paginis satis superque teneatur inserta, non incongruum tamen fore putavi, quædam ex his, quæ simplicium obseruationi conueniunt, breuibus & lucidis capitulis annotare, vobisque confacerdotibus, & cooperatoribus nostris habenda simul & crebrius legenda committere, vt si tanta diuinæ & canonicæ auctoritatis volumina reuoluere non sufficitis, hæc saltem breuissima & apertissima manualiter frequentetis, & commissis vobis plebibus salubrem viuendi normam his admonitiunculis præmonstretis. Ita enim cooperante Domino, & periculo ministerii vestri vos poteritis exuere, & cum subiectis populis ad cælestis regni gaudia properare.

I.

Attendite ergo, quia nobiscum sollicitudinem gregis dominici percepistis, & in sacerdotali ministerio secundi ordinis & dignitatis locum possidetis. Et sicut nos, licet immeriti, apostolorum vices in hac ecclesia agere debemus, ita & vos quoque septuaginta duorum discipulorum nobiscum ministerium in hac plebe dominica exercere oportet. Nam & in veteri lege Moyses & Aaron locum summi pontificis tenuerunt, & filii quoque Aaron officium sacerdotale in secundo gradu sortiti sunt. Ad vos enim plebium pertinet cura & sollicitudo, & ex vobis pendet eorum salus, vtilitas, atque animarum profectus. Scriptum namque est de vobis: *Labia sacerdotis custodiunt scien-*

Malach. 2.